Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и рус. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрація въ домѣ ч. 3 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Францишканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма принимають ся лишь франкованй.

Рекламацій неопечатанй вôльнй вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвскои".

Предплата у Львовѣ въ Администраціи „Газеты Львôвскои" и въ ц. к. Старостияхъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поединчое число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к
на пôвъ року 2 зр. 70 к
на чверть року 1 зр. 35 к
мѣсячно . . . . 45 к
Поединчое число 3 кр

Ч. 284 | Нинѣ: Завтра: | Севаст. Воніфатія м. | Давида Сильвест. | Пятниця 18/30, грудня 1892 | Всходъ сонця 7 г. 52 м., заходъ 4 г. 7 м. Баром. 763 терм. — 6 0 — 7 0 | Рôкъ II.

Ситуація парляментарна.

Часописи вѣденьскй, якъ Presse, N. fr. Presse, Fremdenblatt и инші зъ дня 27 с. м. доносять, що міністеріяльна рада потвердила одноголосно выроблену міністромъ дромъ Гавчомъ, а розслѣджену вôдтакъ комітетомъ ради міністеріяльнои проґраму для новои трив бôльшости парляментарнои. Теперь будуть запрошенй провôдники всѣхъ умѣркованыхъ сторонництвъ на конференцію, котрои головнымъ предметомъ буде згаданый елаборатъ міністеріяльный. Хочь змѣстъ его ще не знаный, однакъ не трудно здогадати ся головныхъ начеркôвъ, бо вôнъ выходить конче зъ данои ситуаціи. То, о що тутъ ходить, сформульовано вже въ торôчной промовѣ престольной, дальше въ деклараціи презеса кабінету гр. Таффого зъ дня 2 грудня с. р., въ голоснôй бесѣдѣ п. Яворского и въ иншихъ высказахъ.

Першою точкою новои проґрамы буде безусловне обставане при теперѣшной політицѣ заграничной; другою — обставане при теперѣшнôмъ конституційнôмъ устрою Монархіѣ, потверджен омъ угодою зъ р. 1867; третою — занехане на теперь спеціяльныхъ бажань кождого сторонництва, що входить до коаліціи, щобы бôльшость могла посвятити ся выключно переведеню конечныхъ економічныхъ реформъ, соціяльныхъ и т. д. На прикладъ лѣвиця бажае собѣ переведеня знаного внесеня барона Шаршміда о нѣмецкôмъ языцѣ службовôмъ; того бажаня мусить зречи ся, коли хоче приступити до коаліціѣ. Такъ само на пр. славяньска ґрупа клюбу ґр. Гогенварта, теоретично бажае собѣ злученя провінцій славяньскихъ въ одну цѣлость адміністраційну, але того бажаня зрече ся, приступаючи теперь до коаліціѣ. Очевидно и въ однôмъ и въ другôмъ выпадку розходить ся лишь о хвилеве зрезиґноване зъ деякого бажаня, а не о зреченє ся его разъ на завсѣгды. Словомъ, на теперь кожде сторонництво робить якісь уступства, щобы уможливити переведене реформъ, пожаданыхъ въ загальнôмъ интересѣ державнôмъ, а передовсѣмъ ухвалене буджету.

По залагодженю буджету стануть на порядку дневнôмъ парляменту проекты въ справѣ утвореня „орґанôвъ, що посередничать межи пôдприємцями а робôтниками"; дальше законы въ справѣ розширеня уставы о забезпеченю робôтниковъ вôдъ пригодъ, полѣпшеня матеріяльныхъ вôдносинъ селянъ и дрôбныхъ промысловцѣвъ, введеня обовязковои асекураціѣ вôдъ огню и т. п. суспôльныхъ реформъ.

Крôмъ систематичного выкôнченя сѣтей зелѣзниць, буде мати парляментъ величезну задачу: зреформувати цѣлый системъ безпосередныхъ податкôвъ и кодексу карного и цивільного та реґуляціѣ рѣкъ, заповѣдженои ще въ престольной бесѣдѣ въ р. 1885, котра то справа насъ такъ дуже обходить и т. п.

Суть то выключно такй справы, котрй парляментъ мôгъ бы властиво ухвалювати одноголосно и що до котрыхъ сторонництва повиннй бы въ основѣ годити ся. Однакъ скоро такй змаганя въ австрійскôмъ парляментѣ все являють ся и — якъ то выказала минувша шеститыжнева сесія — можуть уможливити всяку додатну працю Рады державнои, то треба, щобы деякй сторонництва утворили бôльшость, готову солидарно и енерґічно перевести тй реформы, потрѣбнй въ загальнôмъ интересѣ. Есть то проґрама додатна и такъ богата, що цѣлкомъ выстане на чотири роки, по котрыхъ скôнчить ся нормальна каденція палаты, выбранои зъ початку минувшого року.

Зъ рускихъ товариствъ.

Въ стрыйской філіи „Просвѣты" вôдбули ся дня 11 с. м. третй выклады зъ неменше краснымъ успѣхомъ якъ попередні. Мимо заверухи явилось до 200 особъ зъ интеліґенціѣ, селяньства и мѣщаньства. Розпочавъ о. Бобикевичъ выкладомъ „Про Козаччину". Было то продовжене матеріѣ розпочатои на первыхъ выкладахъ. Бесѣдникъ говоривъ симъ разомъ про початки дѣяльности Хмельницкого, пояснивши ґенезу и причину подвиґôвъ Хмельницкого и его першй битвы пôдъ Жовтыми Водами и Корсунемъ. Выкладъ бувъ живый, огнистый, образы чертанй вѣрно, а цѣле представлене рѣчи одушевило присутныхъ.

По вôдчитѣ наступила продукція стрыйского хору мѣщаньского, котрый выконавъ удачно кілька творôвъ.

Опосля о. Горалевичъ зъ Угерска выкладавъ „Про плекане худобы". Выкладъ бувъ дуже приступный и обнимавъ много рѣчей цѣкавыхъ и поучаючихъ. Бесѣдникъ дотикнувъ также при кôнци новѣйшого законодавства въ тôмъ предметѣ и пояснивъ селянамъ дотычнй законнй постановы.

Дуже гарно декламувавъ 7 лѣтный хлоп

Загадочнôсть людскои натуры.

(Дальше.)

Мусимо тутъ згадати ще про одну характеристичну черту у деякихъ интеліґентнѣйшихъ убійниковъ. Декотрй зъ нихъ стають ся по доконанôмъ убійствѣ — поетами и описують свое житє та свои злочины въ поезіяхъ. Въ 1888 р. убивъ бувъ въ Баваріи убійникъ Сайсъ рѣзника Франка и обрабувавъ его; забравъ ему, якъ казали, около 600 марокъ. Убійника зловили таки ще того самого дня и всадили до арешту въ однôмъ мѣсточку, але вôнъ въ вôдтамъ утѣкъ и опинивъ ся ажь въ Циріху въ Швайцаріи. Тутъ зловили его вдруге и була бы навѣть не знали, що то убійникъ, якъ бы не були знайшли у него въ куфрѣ довшу поезію, въ котрôй вôнъ описувавъ свое житє и свое послѣдне убійство. Мѣжь иншимъ признавъ ся Сайсъ въ тôй поезіи, що вôнъ вже за молоду допускавъ ся того, чого не повиненъ бувъ допускати ся; розповѣдавъ, що стрѣтивъ Франка въ якôйсь гостиници и що спершу анѣ гадъ не мавъ его убити, ажь въ послѣдной хвили прийшла ему та гадка до головы и опанувала его серце такъ, що коли Франкъ выйшовъ и пустивъ ся домôвъ, то и вôнъ побѣгъ за нимъ, вырвавъ кôлъ въ плота и въ разу лишь приголомшивъ Франка. Коли той опамятавъ ся и ставъ за нимъ гонити, вôнъ его убивъ, взявъ у него 100 марокъ сребломъ и 110 марокъ банкнотами, але не 600 марокъ, якъ то люде говорили. Сайса засуджено на кару смерти — Подôбно бравъ ся писати поезіи и вѣденьскій убійникъ дѣвчатъ Гуґо Шенкъ.

Бôльше для самои цѣкавости, якъ для характеристика убійниковъ, згадаемо наконецъ про убійства въ цѣляхъ наукowыхъ. Въ 1827 р. ставъ бувъ хтось въ Единбурзѣ въ Шкоціи выкрадати зъ гробôвъ свѣжй трупы. Въ цѣлôмъ мѣстѣ настало було велике розъяренє; люде пильнували гробôвъ, пôдсѣдали на злочинцѣвъ, але не могли ихъ зловити. Ба, теперь бо стали пропадати живй люде, дѣти, жебраки, волоцюги и розпустницѣ зъ улицѣ. Ажь въ рôкъ по тôмъ показало ся, що то було. Полиція довѣдала ся, що професоръ анатоміѣ, докторъ Кноксъ, мае до розслѣдôвъ наукowыхъ зъ вôдкись бôльше трупôвъ, якъ всѣ его товаришѣ въ цѣлой Анґліи. Тайнй аґенты полиційнй слѣдили пильно за всѣми людьми що заходили до дому Кнокса, и пôдозрѣнє упало на одного драба, званого Бурке. Полиція слѣдила теперь за нимъ и дослѣдила одного разу, що вôнъ завѣвъ до себе до хаты якусь стару жѣнку и що она вже бôльше въ вôдтамъ не выйшла. Полиція добула ся до хаты и застала вже тамъ лишь трупа тои жѣнки, схованого пôдъ постѣль убійника. Бурка арештовано а за нимъ и его товариша Гера, котрый признавъ ся до всего и такъ выкрывъ тайну убійствъ. Отъ показало ся: Въ тыхъ часахъ было въ Анґліи строго заказано уживати трупôвъ до розслѣдôвъ наукowыхъ. Кноксъ отже наймивъ собѣ обохъ тыхъ драбôвъ, щобы они доставляли ему трупôвъ и платинвъ имъ за кождого трупа по 120 зр. не пытаючись ихъ, въ вôдки они беруть трупы. Бурке и Геръ крали свѣжй трупы зъ гробôвъ, а коли вже вôдтакъ не могли, то вабили до себе, кого могли, убивали и доставляли професорови. Такъ убили они до пôвъ року 14 людей Бурка повѣсили, а Герови, котрый вôдъ разу признавъ ся до всего, дарували житє. Кноксови не стало си нѣчого, бо судъ сказавъ, що Кноксъ лишь переховувавъ трупы въ цѣляхъ наукowыхъ, а законъ за то не карае. Въ 1832 р. выслѣдила була полиція знову двохъ убійниковъ, котрй такъ само убили були чотири жѣнки въ цѣляхъ наукowыхъ; ихъ повѣсили также.

Маючи такъ бодай коротенькій образъ найважнѣйшихъ родовъ убійствъ, зберѣмъ теперь разомъ всѣ тй проявы людскои натуры, середъ якихъ тй убійства вôдбувають ся. Насамперадъ видимо зъ нихъ, що суть выпадки, въ котрыхъ чоловѣкъ безъ всѣлякого сумнѣву допускае ся убійства, безъ свѣдомости того, що робить, значить ся, въ станѣ божевôльнôмъ. Въ иншихъ выпадкахъ видимо, що чоловѣкъ допускае ся того злочину въ бôльше або менше придушенôмъ станѣ свѣдомости. Порôвнуючи душевный станъ всѣлякого рода убійниковъ, видимо наглядно, якъ вôнъ степенуе ся: починае ся повнымъ станомъ божевôльства, переходить въ станъ хвилевого збожеволѣня, въ якогось рода идіо-

чикъ школярикъ Юрко Мачула стихъ Шевченка „До Основяненка“. Вечерницѣ закôнчивъ п. Андроникъ Могильницкій знаменитымъ выголошенемъ поемы свого вôтця Антонія Могильницкого „Русинъ воякъ“.

Въ день св. Николая т. е. дня 18 грудня вôдбуло ся вôдкрыте читальнѣ „Просвѣты“ въ Коломыи. Оно то трохи соромно, що ажь такъ пôзно завели тамъ читальню, бо таке село якъ Турка могло бы мати и двѣ читильнѣ, не одну. Але добре, що есть уже читальня, а стала она заходомъ управителѣвъ церкви и школы та кôлькохъ добре мыслячихъ ґаздôвъ. Вôдкрыте еѣ вôдбуло ся по богослуженю въ урядѣ громадскôмъ, котрый насъ тымчасомъ приймивъ въ комôрне.

По теплыхъ и зъ серця плывучихъ словахъ Всч. о. Павла Герасимовича, вôдспѣвано многолѣтствіе въ честь Єго Вел. Цѣсаря, а по тôмъ выбрано зарядъ, до котрого увôйшли: о. П. Герасимовичь, яко голова, Иванъ Плеэя, заступникъ головы, М. Кореневичь, секретарь, господарь Михайло Семенюкъ, касіеръ и Василь Андрусякъ бiблотекарь, наконець Иванъ Мегединъ и Юрій Павлюкъ, яко заступники. Членôвъ приступило 48.

Загальный зборъ ухвалиръ вписати читальню въ члены „Просвѣты“ и записати деякй часописи. По вôдспѣваню „многая лѣта“ на честь членôвъ — голова вôзвавъ членôвъ до щирои участи въ читальни и закрывъ зборы.

Переглядъ політичный.

Угорскій президентъ міністрôвъ, Векерле, приѣхавъ до Вѣдня, щобы тамъ взяти участь въ конференціи зъ австрійскимъ міністромъ фінансôвъ дромъ Штайнбахомъ.

Въ Еленбурзѣ на Угорщинѣ мае вôдбути ся дня 20 лютого вѣче католицке, на котрôмъ буде обговорювати ся становище церкви супротивъ теперѣшнои політики правительсчва.

ъ Гатчины доносять, що кôлька днѣвъ тому назадъ, приймавъ тамъ царь кн. Людвика Наполеона, котрый вступивъ до россійскои службы и есть тамъ нинѣ командантомъ 15 полку драґонôвъ, стоячихъ въ Калиши. Князеви вôддавано черезъ цѣлый часъ его гостины такй почести, якй вôддають лишь князямъ зъ пануючихъ родôвъ.

Figaro доносить, що въ бюрахъ товариства панамского знайдено вôдписы листôвъ Маріюса Фонтаны. Вôдписы тй мѣстять въ собѣ имена многихъ послôвъ и сенаторôвъ, скомпромітованыхъ въ справѣ панамской.

Новинки.

Львôвъ дня 29 грудня.

— **Именованя.** Иванъ Косина и Антôнъ Яворскій именованй асистентами лѣсництва въ добрахъ скарбовыхъ. — Ц. к. высшій Судъ краевый именувавъ авскультантами судовыми Вінк. Яворского, Єронима Калитовского, дра Арона Остермана, дра Ришарда Лежаньского, Володислава Маєра, Ивана Каспарка, дра Тадея Коссовича, Романа Чайковского и кандидата адвокатуры Льва Левицкого.

— **Оголошене.** Дирекція ц. к. школы ветеринаріѣ и злученои зъ нею школы кутя коней у Львовѣ подае до вѣдомости, що першій шестимѣсячный курсъ кутя коней въ 1893 р. вôдбуде ся въ речинци вôдъ 1 сѣчня до 30 червня. Ковальскй челядники, що задумують записати ся на ученикôвъ того курсу, мають самй зголосити ся въ дняхъ 31 грудня с. р. и 1 сѣчня 1893 р. въ урядовыхъ годинахъ вôдъ 10—12 передъ полуднемъ до канцеляріи Дирекціѣ въ шкôльнôмъ будынку при ул. Кохановского ч. 33 и предложити свѣдоцтво скôнченя въ добрымъ поступомъ народнои школы и свѣдоцтво, що правильно вôдбули означеный термінъ ковальскій и мають два лѣта ковальскои практики. Притôмъ зазначуе ся, що ученики того курсу будуть обовязанй не лише ходити правильно до школы и на клініку, щобы познакомити ся зъ основами кутя и звычайныхъ способôвъ поступованя въ недугахъ копытъ, але мають також занимати ся практично въ кузни закладу въ годинахъ, котрй означить Дирекція або учитель кутя.

— **Выборы.** Ц. к. Намѣстництво розписало выборы посла до Рады державнои въ округôвъ Бережаны-Перемышляны-Пôдгайцѣ на день 26 сѣчня 1893, а одного посла до Сойму въ бôльшихъ посѣлостей округа бережаньского на 27 сѣчня 1893.

— **Львôвскій Боянъ** призначивъ першу нагороду конкурсову п. Денисови Сѣчиньскому за композицію до слôвъ В. Чайченка „Днѣпро реве“, другу академикови Филяретови Колесѣ за щедрôвки, а третю нагороду въ формѣ похвального письма учителеви Луцѣ Ремезѣ за творъ: „И свитае и смеркае“ (слова Шевченка). Перша нагорода выносить 4 дукаты въ золотѣ, а друга 3.

— **Холера.** Зъ гусятиньского повѣта доносять, що до трехъ мѣсцевостей, выказаныхъ вчера яко зараженыхъ, прибула четверта. Именно въ Сидоровѣ занедужала оногды одна особа на холеру.

— **Огнѣ.** Въ Бабинѣ, въ повѣтѣ самбôрскôмъ, погорѣвъ дôмъ Феськи Пундякъ вартости 300 зр., а обезпеченый на 400 зр. Жандармерія выслѣдила, що огонь пôдложила сама премудра Феся, щобы взяти бôльше грошей, якъ хата варта. — Въ ночи на 19 грудня с. р. згорѣли въ Райтаровичахъ, въ повѣтѣ самбôрскôмъ, три загороды зô всѣмъ добромъ. Шкода обчислена на 1424 зр., була обезпечена на 1212 зр. Огонь пôдложивъ погорѣлець Кость Левковичь, щобы дôстати обезпечену суму 782 зр.

— **Неосторожнôсть зъ нафтою.** У Львовѣ, при улици Фѣрманьской ч. 10, лучила ся вчера вечеромъ пригода, котра повинна остерегти людей, щобы якъ найосторожнѣйше обходили ся зъ нафтою. Тамъ мешкае челядникъ поворозничій Францъ Пошь. Жѣнка его вже лежала въ лôжку, коли вôнъ хотѣвъ перенести стôлъ, на котрôмъ стояла засвѣчена лямпа. Стôлъ взявъ вôнъ такъ нещасливо въ руки, що лямпа упала, розбила ся и запалена нафта розлилась по лôжку. Въ однôй хвили обнявъ огонь жѣнку, а мужь безъ памяти выбѣгъ на улицю по ратунокъ. За нимъ выбѣгла и жѣнка, але на улици упала безъ памяти. Ажь ту придушено огонь на жѣнцѣ Поша, однакъ она була вже такъ сильно попарена, що нема нѣякои надѣѣ на ратунокъ. И Пошь попаривъ ся также, але не такъ сильно.

— **Новый безплатный курсъ** стеноґрафіѣ польскои зачне ся дня 11 сѣчня сл. р. въ школѣ Мицкевича у Львовѣ. Наука обчислена на три мѣсяцѣ, два разы на тыждень, въ кожду середу и суботу вôдъ год. 5 до 6 вечеромъ. Вчити буде п. Осипъ Полиньскій. Зъ выкладôвъ можуть користати всѣ интеліґентнй люде безплатно.

— **Обманьства.** Зъ Станіславова пишуть, що сими днями зайшовъ тамъ одинъ селянинъ до касы щадничои, щобы вымѣняти 500 зр. на новй грошѣ. Пôдъ той часъ бувъ въ бюрѣ якійсь панокъ, котрый дôзнавшись, о що рѣчь иде, представивъ ся селянинови яко урядникъ касы, взявъ вôдъ него 500 зр. и давъ ему нѣбы квитъ, котрый мавъ потвердити дотичный парохъ. Селянинъ сховавъ квитъ, вернувъ домôвъ и пôйшовъ до священика просити его о потверджене квиту. Тымчасомъ на папери були слова: „Глупый Грицю не марнуй свою працю на марницю“. Священикъ поѣхавъ заразъ до Станіславова и давъ о всѣмъ знати поліціи, однако досы не удало ся ще вôднайти зручного обманника. Справдѣ, той „Грицъ“ зовсѣмъ не заслуживъ на имя мудрого. — Также доносять зô Станіславôвщины, що въ тамошнôмъ повѣтѣ розпускають жиды помѣжь селянами вѣсти, що срѣбнй ґульдены вынятй вже зъ обѣгу. Легкодушнй селяне продають жидамъ срѣбнй ґульдены по 80 кр. за штуку. За се обманьство арештовали вже двохъ жидôвъ.

Пригоды на провінціи. Въ Грималôвцѣ, въ повѣтѣ брôдскôмъ, позбавивъ себе житя россійскій пôдданый

тизмъ и тупоумнôсть, въ дику натуру; дальше вже выступае свѣдомôсть злого, але, — що такъ скажемо — лишь однымъ бокомъ; она тутъ ще за слаба, щобы заняти весь умъ чоловѣка и другй хибы беруть верхъ надъ нею — словомъ, убійники представляють намъ цѣлый рядъ людей, котрымъ бôльше або менше щось хибуе, въ котрыхъ головѣ, якъ то кажесь, не всѣ дома. То „щось“, то зло въ чоловѣцѣ приходить вже зъ нимъ на свѣтъ и тутъ або розвивае ся середъ користныхъ для себе обставинъ дальше, або марнѣе середъ некористныхъ. Лишь отъ въ чôмъ бѣда: мы того „щось“ не въ силѣ всесторонно розслѣдити, не гôднй поняти всѣхъ его причинъ и длятого не умѣемо того уняти въ слова та не можемо сказати, що сей або той чоловѣкъ допустивъ ся убійства длятого, бо въ его головѣ, въ его розумѣ, въ его натурѣ, такъ а такъ дѣяло ся, сего або того неставало. Постепеннôсть душевного стану злочинцѣвъ закрывае наконець передъ нами всю ту границю, де кôнчить ся здоровый розумъ и повна свѣдомôсть всякого дѣланя а де починаесь розумъ слабый и несвѣдомôсть. А чи дôйдемо коли до повного знаня того „щось“ въ людскôй натурѣ? Може бути, що колись ще бôльшій поступъ въ наукахъ и ще основнѣйшй розслѣды не одно намъ выяснять, але загадочнôсть людскои натуры мабуть таки вѣчно позôстане.

Та то загадочнôсть и непонятнôсть людскои натуры, наказуе намъ якъ найогляднѣйше, якъ найбезстороннѣйше судити злй дѣла другого чоловѣка, не кидати заразъ, не роздумавши бодай, на нѣкого каменемъ, а милувати ся, сожалѣти, хочь бы и надъ найбôльшимъ злочинцемъ. Та загадочнôсть людскои натуры ставить и превелику задачу всѣмъ судьямъ, всѣмъ трибуналамъ и судамъ присяжныхъ, котрй судячи хочь бы й найбôльшого злочинця, повиннй добре розважити его душевный станъ и всѣ обставины, закимъ скажуть: „виненъ“ або „невиненъ“ и закимъ вымѣрять ему кару.

А теперь насуваесь ще одно пытане: о скôлько есть оправдана кара смерти? Нинѣшнй народы христіяньскй придержують ся все ще — хочь и не въ повнôмъ значѣню слова — старозавѣтнои засады: „голова за голову“. Убійника карають смертію. Але чи смерть може бути карою? Кара есть тогды карою, коли чоловѣкъ притерпить еѣ, знаючи опôсля, за що и на що перетерпѣвъ; смерть же есть конечностію, котрôй кождый зъ насъ, чи злый чи добрый, мусить пôддати ся. Для неодного злочинця кара смерти стаесь навѣть ласкою; вôнъ радъ зъ неѣ. А чи чоловѣкъ мае право, карати другого смертію, вôдбирати ему житє, котрого ему не давъ? Взявши добре пôдъ розвагу, то той, хто засуджуе другого на смерть, допускае ся також убійства, лишь що то убійство не есть тогды злочиномъ. Якъ же тутъ попутанй у насъ понятя! Судьѣ не бере нѣхто того за зле, коли вôнъ засуджуе злочинця на смерть, противно, суспôльнôсть домагаесь того вôдъ него; неразъ негодують навѣть на судью, котрый руководячись почутемъ справедливости и глубокимъ знанемъ людскои натуры, голосить кары смерти; того же, що выконуе засудъ справедливости, ката, всѣ ненавидять, всѣ нимъ погорджають, держать ся вôдъ него зъ далека, утѣкають вôдъ него, нѣхто не подасть ему руки, не промовить слова до него, не сяде зъ нимъ при однôмъ столѣ. Не есть же то выразный доказъ, що суспôльнôсть уважае кару смерти не такъ за кару, якъ радше за убійство, хочь оно есть лише убійствомъ зъ конечности? — Якажь тутъ конечнôсть? Перша та, щобы злочинця зробити на завсѣгды нешкôдливымъ, друга — щобы пострахомъ вôдводити людей вôдъ подôбныхъ злочинôвъ. Ся друга цѣль кары смерти есть може чи й не найзагальнѣйша, чи не одинока. Въ давныхъ часахъ трачено убійникôвъ публично, середъ всѣлякихъ мукъ, чвертовано ихъ тѣла и розвѣшувано ихъ на пострахъ другимъ при роздорожахъ, або на чотирохъ кôнцяхъ людскихъ осель. Ще не давно тому вѣшано у насъ злочинцѣвъ публично и ажь въ найновѣйшихъ часахъ обмежено трачене ихъ на замкнене мѣсце, до котрого допускае ся лишь мала горстка людей. Не дасть ся зовсѣмъ заперечити, щобы й пострахъ не робивъ свого и не вôдстрашувавъ людей вôдъ злого; але гляньмо, якій результатъ осягнено пострахомъ? Чи убійства черезъ то вже зменшили ся? Можна смѣло

Иванъ Скоморовскій, котрый перебувавъ тамъ во̂дъ шести лѣтъ. Причиною самоубійства була невылѣчима недуга. — На поляхъ Небещаньскихъ въ Сяно̂цко̂мъ померъ воякъ 45 полку пѣхоты, резервістъ Михайло Войтушевскій, котрый вертавъ дня 22 с. м. зъ Сянока до Небещанъ. Во̂нъ терпѣвъ на падавицю и во̂дъ нападу єѣ на поли згинувъ. — Олекса Пристайко, воякъ въ 95 полку въ Коломыи, родомъ зъ Гусятиньщины, здезертирувавъ дня 21 с. м., а на другій день найшли его неживо̂го на шляху зелѣзничо̂мъ въ Королѣвцѣ. Его переѣхавъ поѣздъ зелѣзничій, мабуть самъ кинувъ ся по̂дъ него. — На поляхъ по̂дъ Тарновомъ найдено неживу около по̂вторaро̂чну дитину. Дотеперь не выслѣджено, хто єѣ тамъ покинувъ. — Въ рѣцѣ Рабѣ по̂дъ Цѣковицями въ бохеньско̂мъ повѣтѣ утопивъ ся зъ власнои неосторожности старый перево̂зникъ порома Сильвестеръ Новакъ. По̂шовъ по̂дъ лѣдъ и его выняли ажь на другій день.

Листы зъ грозьбами. Черновецка поліція увязнила тыми днями вже другого чоловѣка, котрого по̂дозрѣвають, що розсылавъ листы до тамошныхъ купцѣвъ и жадавъ окупу, инакше грозивъ смертію. Єсть то Фердинандъ Апостолукъ, що бувъ сего року въ Лондонѣ а говорить ко̂лькома мовами.

— **Велитъ.** Въ Варшавѣ перебуває теперъ чоловѣкъ найбо̂льшій певно на свѣтѣ. Зве ся Адольфъ Ґардовскій, має 25 лѣтъ и єсть высокій на 9 сто̂пъ, отже на по̂втора сяжня. Вже въ 10 роцѣ житя Ґардовскій бувъ такъ великимъ, що его показували за грошѣ. Во̂нъ зъѣздивъ уже майже половину кулѣ земнои, а теперь показує ся въ Варшавѣ.

— **Ко̂лько пива пють Нѣмцѣ?** Зъ оголошеного статистичного выказу довѣдуємо ся, що въ цѣло̂й Нѣмеччинѣ минувшого року було 25.325 броварѣвъ. Ти̂ бровары зуживають ро̂чно 42,180.000 сотнаро̂въ збо̂жа, а 350 000 сотнаро̂въ хмелю. Минувшого року выробили ти̂ фабрики 520 міліоно̂въ вѣдеръ; зъ того вывезено за границю около 800 000 вѣдеръ, а проче лишило ся для самыхъ Нѣмцѣвъ и они выпили за оденъ ро̂къ 519,200.000 вѣдеръ. Отже на одного Нѣмця на ро̂къ выпадає бо̂льше якъ одно ведро (1·3) Зъ ро̂жныхъ выкazо̂въ выходить такожь, що Нѣмцѣ пють чимъ разъ бо̂льше пива.

— **Въ тачкахъ — изъ Сибѣру до Россіи.** Зъ Ярослава надъ Волгою доносять: Недавно прийшла до бюра тамошного ґенералъ ґубернатора Фріде десятилѣтна дѣвчинка и передала єму просьбу, въ котро̂й єѣ родичѣ просили о запомогу. Ґубернаторъ казавъ вывѣдати ся, що се за родина, и вывѣдавсь таке: Батька дѣвчинки вывезли передъ лѣтами на Сибѣрь за якіись проступокъ. Законъ позваляє въ такихъ случаяхъ забрати зъ собою жѣнку и дѣти; отже й во̂нъ забравъ зъ собою вѣрну жѣнку и маленьку дитинку. У вязници жѣнка захорувала и окалѣчѣла на обѣ ноги. Во̂дбувши кару мужь рѣшивъ ся вернути до Россіи. А що не мавъ грошей на перево̂зъ хорои жѣнки, то зладивъ во̂дповѣдни̂ тачки и на нихъ вѣзъ жѣнку изъ Сибѣру до Россіи. Дѣвчина, котра вже по̂дросла, бѣгла пѣшки цѣлу дорогу и пильнувала хорои матери. По дорозѣ жили зъ милостинѣ, а дорога була не мала, бо йшли цѣлыхъ во̂сѣмь мѣсяцѣвъ, поки зайшли до Ярослава. Сѣ вѣсти зворушили дуже ґубернатора. Во̂нъ казавъ приняти нещасне подружє до притулку, а дѣвчину до закладу сиро̂тъ. Такожь и городяне обдѣлили ихъ ро̂жными дарунками.

Всячина.

— **До̂мъ зъ глиняка.** На выставѣ въ Чікаґо въ слѣдуючо̂мъ роцѣ буде можна видѣти цѣкавый до̂мъ, бо ажь на 16 поверхо̂въ высокій и збудованый зъ глиняка (алюмініюмъ). Будынокъ сей буде по̂дъ кождымъ взглядомъ артистичный. Головну основу сего дому будуть творити зелѣзни̂ ажь до причо̂лка сягаючи̂ стовпы, обложени̂ доокола красно и артистично выробленымъ глинякомъ. Во̂кна будуть на шѣсть и по̂въ метра довги̂ а такъ высоки̂, якъ мало що не цѣлый поверхъ; лишь вузка смуга стѣны буде во̂ддѣляти ти̂ во̂кна, въ долинѣ во̂дъ помосту а въ горѣ во̂дъ стелѣ. Мѣсце мѣжь стовпами а во̂кнами буде заложене глиняковыми плытами на 80 центіметро̂въ довгими, а 50 центіметро̂въ широкими. Ти̂ плыты будуть мати изъ середины поперечки на 15 центіметро̂въ широки̂. Черезъ то поперечки и плыты не будуть погинати ся и зъ середины дому пороблять ся порожни̂ клѣтки, котри̂ наповнять ся непалкимъ матеріяломъ, а во̂дтакъ замурують ся портляндовымъ цементомъ.

— **По̂дводна лодка.** Въ Чівіта Веккія, въ Италіи, во̂дбула ся дня 18 с. м перша проба зъ по̂дводною лодкою званою „Abdara“. Лодку ту збудувавъ въ Савонѣ вынаходецьєѣ, якіись Делі Абаті. Она цѣла изъ зелѣза и стали; єсть на 8 и по̂въ метра довга, на по̂втретя метра широка и по̂вчверта метра глубока, а коли плыває поверхъ воды, то видко зъ неѣ лишь по̂двысшени̂ дверцѣ при входѣ до неи. Лодка важить 40 бочокъ и порушає ся при помочи електрики. По̂дчасъ пробы вытягнули ту лодку малымъ реморкеромъ паровымъ (корабель, що тягне за собою одну або ко̂лька людей) зъ пристани ажь на то мѣсце на мори, де вода на 40 метро̂въ глубока, и теперь розпочала ся проба зъ поринанемъ. Лодка поринала дуже поволи по̂дъ воду; ледви що видко було, якъ дашокъ надъ дверцями, котрыми входить ся до лодки, западає чимъ разъ низше; треба було цѣлои по̂въ години, щобы цѣла лодка сховала ся по̂дъ воду. Опо̂сля спускала ся лодка вже скоро чимъ разъ глубше а то видко було дуже добре по то̂мъ, якъ щезала линва, до котрои лодка була привязана. Але ще не була розвинула ся линва до половины, коли зъ лодки по̂дъ водою прийшовъ знакъ щобы єѣ чимъ скорше вытягати. Треба було 20 мінутъ чекати, закимъ лодка вырынула на верхъ зъ по̂дъ воды. Показало ся, що въ лодцѣ стала ся була по̂дъ водою пригода. Вынаходець забравъ бувъ зъ собою до лодки свого сына, котрый послугувавъ коло машины въ лодцѣ. Нещасте хотѣло, що во̂нъ якось встромивъ показуючій палець лѣвои руки мѣжь колеса машины и єму урвало палець. Стало ся то було въ глубинѣ 15 метро̂въ. Коли лодка вырынула зъ воды, вынесено зъ неи молодого чоловѣка, блѣдого якъ стѣну на реморкеръ, а тымчасомъ музыка на друго̂й лоди зачала грати королевскій маршь. Всѣ думали, що проба не удала ся. Ажь опо̂сля на пирѣ довѣдали ся всѣ, длячого проба не удала ся, а вынаходець обѣцявъ, що незадовго зробить другу пробу. Тогды пустить ся на дно моря якіись тяжкій предметъ, а „Abdare“ порыне за нимъ и вытягне его на верхъ воды. Вынаходець єсть переконаный, що его лодка може выдержати по̂дъ водою у велико̂й глубинѣ 48 годинъ. Италіяньске правительство заинтересувалось було такожь сею пробою и выслало двохъ офіциро̂въ во̂дъ маринарки и по̂дпрефекта зъ Чівіта Веккія.

Телеграмы.

Парижь 29 грудня. Урядово наказани̂ розслѣды внутренностей Ренаша не выказали ани̂ слѣду отруѣ. Бруардель каже въ своѣмъ справозданю, що смерть була природна.

Базилея 29 грудня. Тутешнє товариство ремѣснико̂въ и промысловцѣвъ завзыває жителѣвъ, щобы не принимали француских товаро̂въ.

Арадъ 29 грудня. Въ тутешно̂мъ урядѣ почтово̂мъ украдено листы грошеви̂ на загальну суму 6961 зр.

Буенос-Айресъ 29 грудня. Ворохобники въ провінціи Корріентесъ заняли ко̂лька мѣстъ и посунулись дальше; войско ґубернатора уступає.

Розкладъ поѣздо̂въ зелѣзничихъ
(важный во̂дъ 1 мая с. р.)

Во̂дходять:	Куреръ		Особовый			Мѣшаный
До Кракова	3·07	10·41	5·26	11·01	7·56	—
„ По̂дволочискъ зъ По̂дв.	3·10	—	10.02	10·52	—	—
(зъ голов. двор.)	2·58	—	9·41	10·26	—	—
„ Черновецъ	6·36	—	9 56	3·22	10·56	—
„ Стрыя	—	—	6 16	10·21	7·41	—
„ Белзця	—	—	9·51	—	—	—
„ Сокаля	—	—	—	—	—	7·30
„ Зымнои Воды	—	—	4·36	—	—	—
Приходять:	**Куреръ**		**Особовый**			**Мѣшаный**
Зъ Кракова	6·01	2·50	9·01	6 46	9·32	—
„ По̂дволоч. на По̂двам.	—	2·45	9·17	6·55	—	—
„ (на гол. двор).	—	2·57	9·40	7·21	—	—
„ Черновецъ	10·09	—	7·56	1.42	7·06	—
„ Стрыя	—	—	1·41	9·16	2·35	—
„ Белзця	—	—	4·48	—	—	—
„ Сокаля	—	—	—	—	—	8·32

сказати, що нѣ; противно, видимо, що якъ разъ навѣть таки̂ злочины, за котри̂ засуджено виновнико̂въ на смерть, знаходять вже въ коротко̂мъ часѣ наслѣдователѣвъ: вѣденьскій убійникъ Францескові, що звабивъ листоноса зъ грошевыми листами до своєѣ хаты и убивъ, мавъ вже ко̂лькохъ наслѣдователѣвъ; убійникъ дѣвчатъ, Гуґо Шенкъ, знайшовъ въ своѣмъ родѣ наслѣдователя въ убійнику Шнайдерѣ. А такихъ примѣро̂въ можна бы ще множество навести.

Зъ того видимо ясно, що кара смерти яко средство во̂дстрашаюче не доводить до пожаданои цѣли, а коли може що й помагає, то хиба лишь въ дуже незначно̂й мѣрѣ. Що кара смерти робить злочинця нешко̂дливымъ, ну — то правда; але щожь тымъ осягає ся? Лишь то, що за кождый разъ санкціонує ся законне убійство. По нашо̂й думцѣ кара та має своє оправдане хиба лишь въ звычаяхъ и повятяхъ перенятыхъ зъ давныхъ часо̂въ; теперь же повинни̂ бы всѣ цивілізовани̂ суспо̂льности — якъ то декуды вже и стало ся — звести кару смерти, а убійнико̂въ и всѣхъ злочинцѣвъ взагалѣ старати ся зробити просто лишь нешко̂дливыми, выключаючи ихъ изъ суспо̂льности, середъ котрои они жиють. Въ то̂й цѣли надавались бы дуже добре карни̂ кольоніи въ безлюдныхъ краяхъ, удержувани̂ въ спо̂лцѣ зъ всѣма цивілізоваными народами, або хочь бы карни̂ домы, сполучени̂ зъ домами примусовои роботы у всѣхъ державахъ и поодинокихъ ихъ провінціяхъ.

. Але ще загадчнѣйшою покаже ся намъ людска натура, коли розважимо ще инши̂ злочины, якихъ допускає ся чоловѣкъ, а именно таки̂ якъ: розбо̂й, крадежъ, обманьства и спроневѣреня. Розо̂бравши ихъ глубше, годѣ не подумати, що они не суть нѣчимъ инншимъ, лишь наслѣдкомъ якогось схибленя ума въ чоловѣцѣ, але зъ другои стороны не можна знову нѣякъ заперечити, щобы они не дѣяли ся и зъ повною свѣдомостію виновнико̂въ. Ти̂ злочины дѣють ся неразъ въ такъ добре уложеныхъ пляномъ, зъ такою зручностію и хитростію, що чоловѣкъ ажь дивує ся имъ и мусить злочинцямъ, котри̂ ихъ допустили ся, признати свого рода ґеніяльность. Майже приходить на гадку, що якъ добро у одного рода, такъ зло у другого рода людей доходить до якогось такого совершеньства, що мы єму не то дивуємо ся, але въ певно̂й мѣрѣ зъ нимъ симпатизуємо, ба въ декотрыхъ случаяхъ его навѣть величаємо. Характеристичною ознакою злочинцѣвъ сего рода єсть, що у нихъ дуже часто зло зъ добрымъ на скро̂зь перемѣшане. Побачимо то на поодинокихъ примѣрахъ.

(Дальше буде.)

За редакцію во̂дповѣдає Адамъ Креховецкій

Експедиція мѣсцева

НАРОДНОИ ЧАСОПИСИ

зъ днемъ 1 (13) сѣчня 1892 перенесена до

„БЮРА ДНЕВНИКÔВЪ" ЛЮДВИКА ПЛЬОНА,

улиця Кароля Людвика, ч. 9.

„Бюро Дневникôвъ" буде приймати, выключно, вôдъ Нового року предплату мѣсцеву.

Инсераты („оповѣщеня приватнѣ") якъ для „Народнои Часописи" такъ также для „Газеты Львôвскои" вôдъ теперь буде принимати лишь горѣ назване „Бюро Дневникôвъ" Людвика Пльона.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.